

28.05.2019

TÜRKİYE'NİN SAVUNMA-GÜVENLİK-DIŞ POLİTİKASINI İLGİLENDİREN GELİŞMELER

SURİYE (SURİYE KUZEYİ- SOÇİ - İDLİB - SURİYE'de ATEŞKES)

- *HTŞ'den Türkiye'ye "İdlib'de harekete geç" çağrısı...* Suriye'de iç savaşın son cephesi olan İdlib vilayetinin büyük bölümünde kontrolü elinde bulunduran radikal İslamcı Heyet Tahrir Şam (HTŞ) örgütü, Devlet Başkanı Beşar Esad'a bağlı güçlerin ilerlemesi karşısında Türkiye'yi daha müdahil bir politika izlemeye çağırdı. El Kaide bağlantılı HTŞ'nin bünyesinde faaliyet gösteren ve kendisini "Kurtuluş Hükümeti" olarak isimlendiren heyetin lideri Fevaz Hilal, Astana ve Soçi barış süreçleri dâhilinde Türkiye'nin oluşturduğu 12 gözlem noktasının acilen güçlendirilmesi gerektiğini, aksi takdirde rejim güçlerinin Türkiye sınırına kadar ilerleme kaydedeceğini söyledi. Reuters haber ajansına konuşan Hilal, Mayıs ayı başında iki Türk askerinin Suriye ordusunun açtığı ateşte yaralandığını hatırlatarak, "Türk mevzilerinin oluşturulmasına halka koruma sağlayacağı umuduyla izin verilmişti. Ancak gerçekler, bu mevzilerin kendilerini de koruyamadığını söylüyor. Türk tarafının oluşturduğu bu mevzileri ve girdikleri alanları korumasını, ayrıca buldukları bölgelere Rus ve Suriye jetlerinin uçuşunu ve bombardımanları engellemelerini umuyoruz" diye konuştu. "Bu mevziler ve etrafındaki alan bombalanıyor ve Türk askeri yaralanıyorsa bu bazı soru işaretleri yaratıyor" diyen Hilal, "Ankara'nın bölgedeki rolünü ve bu gözlem noktalarıyla ne istediğini netleştirmesi gerektiğini" belirtti.

- *Rusya Tel Rıfat'ta 3 Gözlem Noktası kurdu...* Rusya Ypg ile anlaşmadan sonra Tel Rıfat'ta da 3 gözlem noktası kurdu. Konuya hakim Suriyeli Kürt kaynak Pazar günü, Rusya'nın 3 gün süren görüşmelerin ardından kuzey Halep kırsalında Ypg'nin kontrolü altında yer alan Tel Rıfat beldesinde 3 gözlem noktası kurduğunu ifade etti. Aynı kaynak, Ypg ve Rus güçlerinin müzakerelerden 3 gün sonra Tel Rıfat beldesinde 3 gözlem noktası kurmak ve Halep kuzeyinde A'zaz da Türk güçleri ile temas bölgelerinde ortak devriyeler konuşlandırmak için anlaşmaya ulaştıklarını doğruladı. Kaynak, Rusya'nın Ypg'nin kontrolü altında yer alan Tel Rıfat ve çevreleyen bölgelerden karşılıksız olarak Türkiye lehine vazgeçmeyeceğini sözlerine ekledi.

- *Rusya: 450 Nusra militanı, Suriye ordusunun Hama'daki mevzilerine saldırdı...* Rusya'nın Suriye'deki Tarafları Uzlaştırma Merkezi Başkanı Tuğgeneral Viktor Kupçişin, Nusra örgütünün yaklaşık 450 militanın Suriye ordusunun Hama bölgesindeki mevzilerine saldırdığını belirtti.

- *Suriye medyası: İsrail, Kuneytra'da bir köye füzelik saldırı düzenledi, yaralılar var...* Suriye Devlet Televizyonu, İsrail'in Kuneytra eyaletindeki bir köye füzelik saldırı düzenlediğini, saldırı sonucu yaralıların olduğunu bildirdi.

- *'Rusya ile Türkiye, İdlib'e ilişkin ilkesel konularda ortak görüşe sahip'...* Rusya ve Türkiye'nin İdlib gerilimi azaltma bölgesine ilişkin ilkesel konularda birlikte çalıştığını söyleyen Rus uzman Çuprigin, her iki ülkenin öncelik verdiği hususlar bulunduğunu

da belirtti. Rusya Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mariya Zaharova'nın "Türkiye'yle yapılan İdlib anlaşmasına tamamen bağlıyız, sadece teröristleri hedef alıyoruz" açıklamasını Sputnik'e değerlendiren Rusya Ekonomi Yüksek Okulu Şarkiyat Merkezi'nden siyaset uzmanı ve Arabist Andrey Çuprigin, "Rusya ve Türkiye, İdlib gerilimi azaltma bölgesine ilişkin ilkesel konularda birlikte çalışıyor ancak her iki ülkenin öncelik verdiği hususlar var" dedi.

ORTADOĞU-AFRİKA

- *Oğul Netanyahu, Arapları 'İspanyol işgali altındaki Kuzey Afrika topraklarını kurtarmaya' çağırdı...* Yair Netanyahu "Sevgili Araplar ve Müslümanlar. İşgal altındaki Arap İslam topraklarını kurtarmak ister misiniz" diyerek İspanya'nın Kuzey Afrika'da sahip olduğu toprakları gösterdi. İspanyol aşırı sağcı parti lideri, İsrail Başbakanı'nın oğluna "Cahil ve sersemsin" yanıtını verdi.
- *Irak'ta mahkeme, IŞİD'e üye olduğu için bir Fransa vatandaşını daha idam cezasına çarptırdı...* Irak'ta IŞİD'e üye olmakla suçlanan Fransa uyruklu bir kişi daha idam cezasına çarptırıldı. Fransa'nın idama karşı tutumunu tekrarlamasına karşılık, Irak'ta bu cezaya çarptırılan dördüncü Fransız oldu.
- *Lavrov'dan Zarif'in bölgesel 'saldırmazlık paktı' önerisine destek...* Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, Moskova'nın İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif'in Körfez ülkelerine yaptığı 'saldırmazlık paktı' imzalama önerisini doğru bir adım olarak gördüğünü söyledi. Lavrov, "Cevad Zarif'in bölge ülkeleri arasında saldırılmazlık paktı imzalama önerisi, gerilimi düşürmeye yönelik ilk adım ve böyle bir anlaşmanın doğru olacağını düşünüyoruz" dedi.
- *İran: Nükleer silaha sahip olma niyetinde değiliz...* İran Dışişleri Bakanı Muhammed Cevad Zarif, ülkesinin nükleer silah elde etme niyetinde olmadığını, çünkü ruhani lideri Ayetullah Hamaney'in nükleer silahı yasakladığını belirtti. Zarif, Twitter hesabından yaptığı açıklamada, "Ayetullah Ali Hamaney, nükleer silahı yasaklayan emri vererek bu silaha ilgi duymadığımızı çoktan söyledi" dedi.
- *Bağdat'ta Yeşil Bölge Haziran'da tamamen açılacak...* Irak Başbakanı Adil Abdulmehdi'nin Askeri Sekreteri General Muhammed Hamid el-Beyati, Yeşil Bölge'nin tamamının Ramazan Bayramı'nın ilk gününden itibaren 24 saat açık tutulacağını açıkladı. Irak'ın başkenti Bağdat'ta hükümet binalarının bulunduğu korunaklı Yeşil Bölge'nin haziran ayından itibaren tamamen açılacağı duyuruldu.
- *Hamas: İsrail'in Suriye'ye saldırısı Arap dünyasına yapılmıştır...* Gazze'deki Hamas Hareketi, İsrail'in dün Suriye'nin güneyindeki Kuneytra ilinde bir bölgede konuşlandırılmış uçaksavar bataryasına düzenlediği saldırısının Arap dünyasının tümüne yapılmış olduğunu belirtti.

AVRUPA – AB

- *İngiltere'de AP seçimlerinde iktidar partisine hezimet, zafer Brexit Partisi'nin...* İngiltere'de iktidardaki Muhafazakar Parti, Avrupa Birliği'nden (AB) ayrılmayı (Brexit)

gerçekleştirememesinin etkisiyle Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerinde hezimete uğradı. Seçimlerin galibi, yüzde 31,6 oy oranı ile, aşırı sağcı Nigel Farage'ın liderliğinde kurulan ve AB'den ayrılmayı ana politikası olarak belirleyen Brexit Partisi oldu.

- ABD'den Yunanistan'a 2 bin asker ile 700 araçlık sevkiyat... ABD, Yunanistan'ın Dedeoğaç kentine donanmaya ait bir gemi ile yaklaşık 700 araç, konteyner ve ekipman ile 2 bin askerden oluşan bir sevkiyat gerçekleştirdi. Birliklere gönderilen araçların çokuluslu Saber Guardian-2019 tatbikatında kullanılacağı öne sürüldü.

- *Almanya'da AP seçimlerinin galibi oy kaybına rağmen Merkel'in partisi oldu...* Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerinde Başbakan Merkel'in partisi CDU, oy kaybına rağmen yüzde 22,6 ile birinci parti çıktı. SPD ağır kayıp yaşarken, oylarını neredeyse iki kat artıran Yeşiller, yüzde 20,5 ile ikinci sırada yer aldı. Türk kökenli üç kişi de AP'de Almanya'yı temsil etme hakkı kazandı.

- *İtalya'da aşırı sağcı parti AP seçimlerinden birinci çıktı, Salvini 'değişim sırası Avrupa'da' dedi...* Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerinin İtalya ayağını resmi olmayan sonuçlara göre, koalisyon hükümetinin ortağı aşırı sağ görüşlü Lig Partisi kazandı. Parti lideri Matteo Salvini, "İtalya'da birinci partiyiz, şimdi değişme sırası Avrupa'da" dedi.

- *İspanya'da AP ve yerel seçimlerden de 'siyasi belirsizliğin devamı' çıktı..* İspanya'da Sosyalist İşçi Partisi (PSOE), ülkedeki Avrupa Parlamentosu (AP), yerel belediye ve özerk yönetim parlamentosu seçimlerinde açık farkla en çok oyu alan siyasi parti olsa da tek başına iktidara gelemeyince çoğu yerde sağ ittifaka geçildi.

- *Avusturya'da aşırı sağla koalisyonun sonu: Kurz'un başbakanlığı adı gibi kısa sürdü...* Muhafazakar eğilimli Halk Partisi (ÖVP) ile aşırı sağcı Özgürlük Partisi'nin (FPÖ) koalisyon hükümeti, ikincisinin bitmek bilmeyen skandallarının ardından, birbiri ardına çöküşler yaşadı. Avrupa siyasetinin parlayan yıldızı olmaya soyunan ÖVP lideri ve Başbakan Sebastian Kurz, en son olarak güven oylamasını da kaybetti.

- *İngiltere Başbakanı May'den 'AP seçimleri' açıklaması: Muhafazakarlar için hayal kırıklığı...* Geçen hafta istifa kararını açıklayan İngiltere Başbakanı Theresa May, pazar günü düzenlenen Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerine ilişkin yaptığı açıklamada, "Çıkan sonuçlar bizlere gösteriyor ki Brexit anlaşmalı bir şekilde gerçekleştirilmeli ve umuyorum ki parlamentodaki bütün fikirler çıkan sonuca odaklanırsın" dedi.

YUNANİSTAN - KIBRIS

- *KKTC Başbakanı Tatar: 'Amaç Türkiye'yi Kıbrıs'tan Çıkarmak'...* Başbakan Ersin Tatar, Türkiye'nin Kıbrıs üzerinden kuşatılmaya çalışıldığını savunarak, "Kıbrıs, Türkiye için vazgeçilmez bir kaledir" dedi. Ada'da bir çözümde Türk askerinin ülkeyi terketmesi şartı ortaya koyan Rum yönetimin son dönemde yaptığı askeri antlaşmalara dikkat çeken Tatar, Kıbrıs Rum yönetiminin, başta ABD olmak üzere İsrail, Fransa ve İngiltere'ye sağladığı askeri imkanlara işaret etti. Ortadoğu'daki doğal krizi ile ilgili DHA'ya özel açıklamalar yapan Tatar, "Kıbrıslı Türklerin güvenliği ve Türkiye'nin güvenliği için Kıbrıs çok önemli bir Ada" dedi. Tatar, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün Kıbrıs ile ilgili sözlerini hatırlatarak, "Atatürk, 'Kıbrıs düşman elinde bulunduğu sürece ikmal yollarımız tıkanır. Kıbrıs'a dikkat ediniz. Bu ada bizim için çok

önemlidir' demişti. O nedenle Kıbrıs'a dikkat etmemiz gerekiyor. Ortadoğu'da dönen olayları yakından takip ediyoruz" ifadelerini kullandı. KKTC Başbakanı Tatar şöyle devam etti; Bizler burada üst karakol bekçileriyiz. Türkiyemiz ne kadar güçlü ve güvenlik içerisinde olursa, bizler de rahat ederiz. Rumlar, üniter bir devlet istiyor. Kıbrıslı Türkler azınlık olsun istiyor. Bunun için yabancı devletlerle askeri işbirliklerini güçlendirmeye çalışıyor. ABD gibi devletleri arkasına almaya çalışan Rumlar, Türkiye'yi Kıbrıs üzerinden köşeye sıkıştırmak istiyor. Bütün amaç Türkiye'yi Kıbrıs'tan çıkarmak, Akdeniz'e açılmasını engellemek. Buna asla müsaade etmeyeceğiz. Türkiyemiz ile işbirliği içerisinde gereken adımları bizler de atacağız. Kıbrıs'ta bir devlet var. Bizler bu Ada'ya 1571'de geldik. Mücadele o dönemden beridir devam ediyor. Kıbrıs'ta iki devlet vardır. Kıbrıs'ta artık iki devletli çözümün yolu açılmalıdır. Bu AB içerisinde de olabilir başka şekilde de. Karşımızda Türkleri azınlık isteyen Rumlara teslim olmayacağız." Kıbrıs Rum yönetimi, ABD'nin uyguladığı silah ambargosunun kaldırılması çalışması yapıyor. ABD, Ada'da İngiliz üsleri aracılığıyla Ortadoğu'ya operasyonlar da yapıyor. Fransa'ya Mari limanında üs veren Rumlar, Türkiye'nin bölgedeki çalışmalarını engelleme planları yapıyor. İngiltere de, Ada'daki üslerine 130'a yakın F-35 yerleştirme kararı aldı.

ABD - AMERİKA

- *Sanders: Trump ve Kim, Joe Biden'in düşük zekalı olduğu konusunda hemfikir...* Beyaz Saray sözcüsü Sarah Sanders, ABD Başkanı Donald Trump ve Kuzey Kore lideri Kim Jong-un'un, eski ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden'in "düşük zekalı" olduğu konusunda hemfikir olduklarını belirtti. Trump'ın, Kuzey Kore medyası tarafından Biden'in "düşük zekalı bir ahmak" olarak adlandırılmasına katıldığını belirten Sanders, "Her iki liderin de eski ABD Başkan Yardımcısı Joe Biden hakkında yapılan bu değerlendirmeye katıldığını düşünüyorum" dedi.
- *Rus askeri uçakları ABD üzerinde uçacak...* Rus askeri uçakları Açık Semalar Anlaşması çerçevesinde ABD ve Estonya semaları üzerinde gözlem uçuşu gerçekleştirecek.
- *ABD ordusu, Rus mühimmatları alımı için ihale açtı...* ABD Silahlı Kuvvetleri Satınalma Komutanlığı'nın NATO tarafından kullanılmayan silah mühimmatlarının alımı için ihale açtığı belirtildi. Defence Blog'un haberine göre Satınalma Komutanlığı, hükümetin sitesinde Rus yapımı Tokarev ve Makarov tabancaları ile Kalaşnikof AK-47 otomatik tüfekleri, PKM ve YaKB/DshKM otomatik silahları, SDV Dragunov keskin nişancı tüfekleri için küçük kalibreli mühimmat alımına ilişkin bir ilan yayınladı.
- *Rostec'ten ABD'ye: Yaptırımları kaldırılırsa aradığınız mühimmatı sağlarız...* Rus devlet savunma sanayi şirketi Rostec, Rus yapımı silahlar için mühimmat arayan ABD'nin ilgili yaptırımları iptal etmesi durumunda, ihtiyaç duyduğu tüm mühimmatın orijinalini Rusya'dan sağlayabileceğini belirtti.
- *Trump'tan 'İsrail koalisyon hükümeti' açıklaması...* ABD Başkanı Donald Trump, İsrail'de Başbakan Benjamin Netanyahu'nun koalisyon hükümetini bir an önce kurması temennisinde bulunarak, "Bibi ve ben Amerika ile İsrail arasındaki ittifakı her zamankinden daha güçlü kılmaya devam edebiliriz. Daha yapacak çok şey var" ifadesini kullandı.

RUSYA

- *Rusya: AP seçimlerine müdahale etmedik, ilgilenmiyoruz...* Avrupa Parlamentosu (AP) seçimlerine müdahale etmediklerini belirten Rusya Dışişleri Bakanlığı yetkilisi Kelin, Moskova'nın bu seçimlerle ilgilenmediğini kaydetti. Batı'da, Rusya'nın Avrupa Parlamentosu seçimlerinin sonuçlarına müdahale etmiş olabileceği yönündeki haberleri değerlendiren Dışişleri Bakanlığı Avrupa İşbirliği Bölümü Direktörü Andrey Kelin, "Avrupa Parlamentosu'na seçimler bizi hiçbir şekilde ilgilendirmiyor. Başlayan iddiaların aksine bu seçimlere karışmıyoruz, çünkü ilgimizi çekmiyor" dedi.
- *Rusya, en yeni füze savunma sistemi S-350 Vityaz'ın örtüsünü kaldırmaya hazırlanıyor...* Rusya Savunma Bakanlığı, yeni geliştirilen Rus füze savunma sistemi S-350 Vityaz'ın, 25-30 Haziran'da Moskova'da düzenlenecek Army-2019 Askeri Fuarı'nda ilk kez sergileneceğini duyurdu. Fuarda 12 Rus silah sistemi ilk kez görücüye çıkacak.
- *Rusya'nın İstanbul Başkonsolosluğu'ndan 'Kırım Tatar Sürgünü' bildirisi...* Rusya Federasyonu İstanbul Başkonsolosluğu, yayınladığı bildiriye "Kırım Tatarlarının 1944'te anavatanından sürgün edilmelerinin 75. yıldönümü, Türkiye'deki bazı gruplar tarafından Rusya Federasyonu karşıtı propaganda için kullanılıyor. Kırım Tatarlarının sorunlarının çözümü için atılan adımlar ise görmezden geliniyor" ifadelerine yer verdi.
- *Lavrov: Trump'ın Ortadoğu'ya ek asker göndermesi bölgedeki güvenlik risklerini artırıyor...* Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov, 1500 Amerikan askerinin Ortadoğu'ya gönderilmesinin bölgedeki güvenlik risklerini artıracığını belirtti.

ASYA – PASİFİK

- *Trump'ın Japonya temasları: İmparator ile görüştü, İran ve Kuzey Kore'ye mesaj verdi...* ABD Başkanı Donald Trump, Japonya'nın yeni imparatoru Naruhito ve Japonya Başbakanı Şinzo Abe ile bir araya geldi. Trump'ın gündeminde İran ve Kuzey Kore vardı. Dört günlük resmi ziyaret için Japonya'nın başkenti Tokyo'da bulunan Trump, İmparatorluk Sarayı'nın avlusunda düzenlenen karşılama töreninde Japon İmparator Naruhito ile kırmızı halı üzerinde yürüdü.
- *Huawei kurucusu Ren: Trump'ın tweet'lerini gülünç buluyorum çünkü kendisiyle çelişiyor...* Huawei kurucusu Ren Zhengfei, ABD'nin şirketine yönelik yaptırım hamleleriyle ilgili olarak Bloomberg'e verdiği röportajda, ABD Başkanı Trump'ın Huawei ile ilgili açıklamalarına değinerek "Trump'ın Tweet'lerini görüyorum ve gülünç buluyorum, çünkü kendisiyle çelişiyor" ifadelerini kullandı.

TÜRKİYE – TÜRK DÜNYASI

- *Çavuşoğlu: Son 10 yılda dünyada gerçekleştirilen 10 mega projenin 6 tanesi Türkiye'de gerçekleştirildi...* Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu, "(İstanbul seçimleri) Neden Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile bunlar devlet görevinden uzaklaştırıldı? Çünkü, bunların

sadakati Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Türk milletine değil Pensilvanya'daki FETÖ haininedir. Dolayısıyla, bunlar KHK ile görevden uzaklaştırıldıktan sonra bunları sandığa kim getirdi?" dedi.

- *Akar: S-400 anlaşması imzalandı ve bitti, bu böyle bilinmeli. S-400'ler Haziran'a yetişmeyebilir...* Milli Savunma Bakanı Akar, Denizkurdu tatbikatında T.C.G Salih Reis Fırkateyn'nde Habertürk'e özel röportaj verdi. Bakan Akar, F-35'lerden S-400'lere, yeni askerlik sisteminden Doğu Akdeniz'de olan bitenlere değin bir dizi konuda önemli açıklamalarda bulundu. Programın ikinci bölümünde F-35 ve S-400 sistemleriyle ilgili gelinen son noktaya ilgili bilgileri veren Bakan Akar, "S-400 konusuna imzalar atıldı, bu böyle bilinsin" dedi. F-35'lerle ilgili olarak şu açıklamayı yapan Bakan Hulusi Akar "Amerika cayarsa Türkiye kendi dünyasını kurar" diye konuştu. Akar konuşmasını şöyle sürdürdü: "F-35 anlaşmasındaki bütün sorumlulukları yerine getirdik. Peki bu sözleşmede taraflardan biri S-400 alırsa anlaşmadan çıkarılır diye bir şey var mı diyoruz, hayır diyorlar. ABD anlaşmadan cayarsa kendi dünyamızı kurarız. Rus teknik personeli Türkiye S-400 kurulumu çalışmalarını için gelecek. F-35, Patriot, Mınbiç, Fırat'ın Doğusunu konuşuyor. Oralarda ilerleme olabileceğini ümit ediyoruz. S-400 ile ilgili süreç devam ediyor, bazı şeyler Haziran'a yetişmeyebilir, S-400'ler önümüzdeki aylarda gelebilir."

- *İranlıların Türkiye ilgisi büyüyor: Vatandaşlık alımında birinci, konut alımında ikinci sırada...* Yeni yıla hızlı başlayan ve ilk 3 ayda 9 bin 618 adede ulaşan yabancıya konut satışında payı her geçen ay artan İranlılar, Türkiye'nin değişik bölgelerinde ev sahibi oluyor. Türkiye'de konut sahibi yabancıların uyrukları dikkate alındığında Iraklılardan sonra ikinci sırada olan İranlılar, vatandaşlıkta ise liderliğe yükseldi.

- *Hazine, euro cinsi kira sertifikası ihraç edecek...* Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından, yurt içi piyasada 31 Mayıs valör tarihli euro cinsi sabit kira ödemeli kira sertifikası ihracı gerçekleştirilecek. Hazine ve Maliye Bakanlığının internet sitesinde yer alan duyuruya göre, bankaların döviz cinsi varlık yönetimine ve kira sertifikası piyasasının gelişimine katkıda bulunmak amacıyla yurt içi piyasada 31 Mayıs valör tarihli avro cinsi sabit kira ödemeli Kira Sertifikası ihracı yapılacak.

- *'Rusya ve Irak, Türk pazarındaki İran petrolü eksikliğini telafi edebilir'...* İranlı enerji uzmanı Omid Şokri Kalehsar, İran petrolünü aktif olarak ithal eden Türkiye'nin ABD ile daha fazla sorun yaşamaması için İran petrolünün ithalatını tamamen kesebileceğini savundu.